

NÉPÚJSÁG

2025. december 20.,
szombat
LXXVII. évfolyam
288. (22154.) sz.
Ára: 4⁰⁰ lej
(előfizetőknek 3⁰⁰ lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

1989-es forradalmárok emlékműve

Mikor készül el az új szobor?

Fotó: Nagy Tibor

A December 21. Marosvásárhely Mártír Város Egyesület évek óta küzd azért, hogy az 1989-es forradalmárok emlékművét kellőképpen felújítsák és némileg átalakítsák. Bár voltak ígéretek, és ver-

senymunkát is meghirdettek, a szobor továbbra is változatlanul, megkopottan áll a város főterén.

Szeredai Vivien

Hamar Alpár Benjámin, a December 21. Marosvásárhely Mártír Város Egyesület elnöke lapunknak elmondta, hogy 2024. április 25-én a helyi tanács határozata alapján versenymunkát (Folytatás a 2. oldalon)

Decemberben se feledje el idejében megújítani előfizetését a Népújságra! Ha előfizet, olcsóbban kézhez kapja, mint ha megvásárolná!

Népújság falinaptár – kapható az újságárusoknál!

Molnár Krisztina emlékszövevénye

A tárlatnyitót követő baráti csevej során összegezte valaki így a marosvásárhelyi Bernády Házban látt mintegy negyven alkotás lényegét. A festő, grafikus, a szakszerűséghez ragaszkodva, nyilván már kiállítása címében előre jelezte, mire számíthatunk.

4.

Az ünnepek küszöbén köszönjük az Eldi család minden tagjának – munkatársainknak, ügyfeleinknek és partnereinknek –, hogy nap mint nap velünk tartanak.

Békés, meghitt ünnepeket és boldogsággal teli új évet kívánunk!

Eldi, ahol a minőség otthon van!

ALULNÉZET

Horváth Szekeres István karikatúrája

IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

DECEMBER

20

SZOMBAT

Ma TEOFIL,
holnap TAMÁS napja

Az év 354. napja, hátravan 11 nap

8:02

8:49

16:37

16:29

A nappal hossza:
8 óra 35 perc

IDŐJÁRÁS

Borús idő

Hőmérséklet:

max.: 4 °C

min.: -1 °C

naptár

Isten éltesse!

TAMÁS: arámi eredetű szó, a Teomo névből származik, melynek jelentése iker. A görögök vették át Thomasz formában, mivel a görögben voltak ilyen alakú szavak, nyertes és csodálatos jelentéssel. Női párja: Tomázia.

VALUTAÁRFOLYAM	
BNR: 2025. december 19.	
1 €	5,0896 lej
1 \$	4,3449 lej
100 Ft	1,3159 lej
1 g arany	604.5466 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 65-ös iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

Baricz Lajos

Isten-váró szívem

Az én lelkemben angyalok dalolnak,
mert kis idő múlva megnyílik az ég,
és a kis Jézus közénk jön már holnap,
kinek érkezését vártam én már rég.

Én az úr Jézust évek óta várom,
és hogy befogadjam, tárva a szívem,
hisz én benne már Megváltómat látom,
bár ő istállóban, a szalmán pihen.

Karácsony előtt gyermek lennék újra,
és miként akkor, várnék és az Úrra,
és a kicsi Jézust én befogadnám,

Isten-váró szívem neki átadnám;
olyan jó vele ismét eggyé válni,
és az életet az ő útján járni.

2025. november 23.

Fontos tájékoztatás a helyi tömegközlekedésről

Szeretnénk tisztázni egy félreértést az idei év utolsó önkormányzati képviselő-testületi ülésére előkészített anyagok kapcsán. A tömegközlekedési kedvezményekről és ingyenességekről szóló tervezetbe technikai hiba csúszott: az az állítás, miszerint az idősek bérletei hétfőtől péntekig reggel 6.30 és 8.30 óra között nem lennének érvényesek, nem helytálló, és nem tükrözi a polgármesteri hivatal álláspontját.

A hibát azonosítottuk, a tervezetet pedig a 2025. december 23-i, keddi képviselő-testületi ülésen kijavítjuk.

Minden eddigi kedvezmény és ingyenesség érvényben marad, többek között:

- ingyenes utazás az idősek, háborús veteránok, deportáltak, volt politikai foglyok, forradalmárok és saját jövedelemmel nem rendelkező házastársuk számára;
- 50%-os kedvezmény az 55 év alatti nyugdíjasok és az önkéntes véradók számára;
- ingyenes utazás a diákok, egyetemisták, fogyatékkal élő személyek és kísérőik számára.

A tömegközlekedés továbbra is ingyenes minden utas számára szombaton, vasárnap és a hivatalos munkaszüneti napokon.

Marosvásárhelyi egyébként azon romániai városok közé tartozik, amelyek a legszélesebb körű kedvezményeket és ingyenességet biztosítják a lakosság számára, ezzel is kifejezve elkötelezettségünket a mindenki számára elérhető közlekedés mellett.

Elnézést kérünk az okozott félreértésért, és biztosítjuk Önöket, hogy a határozat végleges formája pontosan tükrözni fogja az elfogadott kedvezményeket.

A bel- és külkapcsolati osztály

(Folytatás az 1. oldalról)

hirdettek meg, amelynek célja egy új emlékmű létrehozása lett volna a jelenlegi helyén, a Győzelem téren. A tervek elbírálásában eredetileg részt vett volna több forradalmár, többek között Oană Adrian és Hamar Alpár Benjámin is mint a Marosvásárhelyi Igazság Egyesület (Asociația Dreptate Târgu Mureș) és a December 21. Marosvásárhely Mártír Város Egyesület jogi képviselői, a közterület-fenntartó hivatal (ADP) vezetője azonban módosított a bizottság tagjainak névsorán – anélkül, hogy a szóban forgó egyesületek képviselőivel egyeztetett volna.

Hamar Alpár Benjámin kiemelte, hogy a 2025. november 27-i tanácsülésen felolvasott beszédében hivatalosan kérvényezte, hogy azok, akik módosítottak a névsoron, feleljenek tetteikért, illetve az említett személyeket újra vegyék fel az elbíráló bizottságba, mivel „forradalmárként ott a helyük”. Hangsúlyozta, hogy a helyi tanács pozitívan áll a kezdeményezéshez, és azt ígérték, hogy jövő év elején ismét napirendre tűzik.

Az elnök kiemelte, hogy kaptak javaslatot arra, hogy új helyszínen állít-

Mikor készül el az új szobor?

snak fel egy teljesen új szobrot, azonban ők ragaszkodnak hozzá, hogy az emlékmű a jelenlegi helyén maradjon a Győzelem téren, mivel „ott folyt a vérük”. Hozzátette, hogy az elsődleges cél az, hogy az emlékmű időtálló anyagból legyen, emellett pedig megmaradjon a jelenlegi formájából a győzelmet szimbolizáló V betű („victorie”) és az áldozatokat jelképező hat kereszt – minden mást az alkotóra bíz-

Az üggyel kapcsolatban felkerestük Borsos Csabát, a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal sajtófelelőseit, aki elmondta, hogy bár van költségvetési javaslat a projekte, a jövő év elején esedékes országos költségvetési leosztás előtt nem tudnak konkrétumokkal szolgálni, hiszen kivitelezése is elsősorban attól függ, hogy mennyi pénzt szánhatnak az emlékmű megvalósítására.

Arab karácsonyi vásár

A híradóban beszámolnak arról, hogy egy német város karácsonyi vásárában késeltek, egy másikban pedig a tömeg halálra gázolását tervezte öt migráns. Miközben „örvendetes”, hogy nők megerőszakolásáról még nem esett szó. Európa nyugati felén az egyre divatosabbá váló karácsonyi vásárok helyszíneinek némelyikén beton-tömbökkel, civil ruhás rendőrökkel, fenyőfába szerelt kamerákkal nyújtanak viszonylagos biztonságot. De nemcsak a Jézus születésére való várakozás jelent egyre nagyobb közbiztonsági kockázatot. Hallottuk, láttuk, hogy a lehető legtovábbi Ausztráliában, Sydney-ben a hanuka ünnepségen tüzet nyitottak a gyertyagyújtásra összegyűlt zsidó közösségre, és az antiszemita merénylet tizenöt személy meggyilkolásával végződött, közülük ketten magyar állampolgárok.

Dr. Ábrám Zoltán

Korábban arról tudósítottak, hogy palesztin zászlókkal vették körbe a bécsi karácsonyi vásárt, ráadásul egyet éppen a bécsi Fogadalmi templom tornyába tűztek ki. Szóval lépten-nyomon iszlamistaák zavarják meg a karácsonyi vásárok némelyikét, és Európa, a nyugati világ fővárosaiban, nagyvárosaiban ezrével, tízezzrével lobognak a palesztin zászlók. Izraelit aligha látunk, a zsidóellenesség a tetőfokára hágott.

Nos, ma már sokkal biztonságosabb Kelet-Közép-Európában várakozni a karácsonyra. Keresztyének és zsidók egyaránt megirigyelhetik az itteni adventi hangulatot, legyen az Prágában, Budapesten, Bukarestben, vagy éppen Krajován, Kolozsváron, Marosvásárhelyen. Sőt, ha már karácsonyi vásárról van szó, a mi térségünk városaiban a kis Jézussal, Máriával és Józseffel, a napkeleti bölcsékkel sokkal nagyobb valószínűséggel lehet „találkozni”. Sajnos mifelénk sincs így mindig, tőlünk nyugatabbra azonban sokkal kevésbé. Pedig a betlehemi jászol kötelező kelléke kellene hogy legyen a karácsonyi vásárnak, amennyiben annak nevezik a decemberi pénzforgató fényes nyüzsgést. Ha a városvezetés, a szervezők a karácsonyi vásár megnevezést használják,

ami nagyon jó és vonzó kétezer éves reklám, amennyiben Jézus születése fogalmához kötik a vásári össznépi hangulatot, akkor a karácsonyi jelképeknek kötelező módon meg kellene jelenniük a vásárban. Szóval betlehemi jászol nélkül nem lenne szabad karácsonyinak nevezni a vásárt akkor, amikor lépten-nyomon szerzői jogvédelemről liheg a dübörgő demokrácia. Lehet téli vásár, Mikulás vására, decemberi vásár vagy bármi, de nem karácsonyi vásár. A kivilágított fenyőfa és legfeljebb szaloncukor árulása még nem elégséges az elnevezés használatához. A Mikulás és a rénszarvasok, a fénygírlandók és megannyi kellék ugyanis nem megtestesítői a karácsonynak. A gyengébbek kedvéért: a karácsony egy keresztény ünnep, Jézus Krisztus születésének emléknapja. A hit, remény, öröm és szeretet adventvasárnapjait követően a család, a békesség, az otthon ünnepe. Az emberi szeretet megnyilvánulásának legfőbb alkalmá.

Azt megértem, hogy a karácsonyi-nak nevezett vásárok zömében Mikulások táncolnak, zenélnek, jópofáskodnak, azt viszont nagyon szomorúnak tartom, ha a betlehemi jászolnak, karácsony szimbólumainak nyoma sincs. A kis Jézust ugyanis nem pótolhatja a Mikulás, a napkeleti böl-

cseket pedig nem lehet rénszarvasokra cserélni. A reklámdömping és a fogyasztás lázában az ajándékboltokban is fokozottabb a Mikulás-hangulat, kevés portéka utal, emlékeztet a Szent Családra és környezetére. Márpedig Jézuskát nem lehet behelyettesíteni sem Télapóval, sem a Mikulással. Még akkor sem, ha már-már egyenlőségjelet tesznek közéjük a felvilágosítatlan gyermekek, akik netán csak a karácsonyinak nevezett vásárból értesülnének a karácsonyról.

Karácsonyi vásár? Ki-ki döntse el, hogy mennyire az mifelénk, vagy még inkább Európa nyugati felén. Ahol gyakorlattá vált, hogy a karácsonyi vásárok környékén imponálóan sokezres tömeg vonul fel az emberi jogokért, a békéért és Palesztina függetlenségéért. Ahol lassacskán a karácsonyi vásárok kelléke lesz a palesztin zászló, amelyik itt-ott kilóg az ablakokból. De hát ez már az „arab karácsony” a túlzottan toleráns és a saját maga által diktált emberi jogok tehetetlenségében vergődő Európában.

Azt is hallottam valamely híradásból, hogy valahol Európában szélsőséges iszlamistaák a betlehemi jászolban lefejezték a kis Jézust. Apokaliptikus látomásaim vannak. Az iszlám világ fővárosaiban évszázadnyival korábban, a zsidó állam megalakulása előtti időben tízezrek tüntetnek izraeli zászlókkal felvonulva. Isztambul, Rijád, Doha és az arab világ számos városában ramadán idején európaiak, zsidók ezrei, szimpatizáns arabok lelkesedésétől felbuzdulva vonulnak fel, az egyenlőség mellett tüntetve. Közben a bátrabbak Mohamed fejét veszik. Még nem ébrednek fel, máris Párizsban járok. Istentelen és Allahon csúfot űző újságírók feje hull a porba.

Arab karácsony. Merre tartunk? Quo vadis, domine?

NÉPÚJSÁG

MAROS MEGYEI NAPILAP

Kiadja az IMPRESS KFT.

FŐSZERKESZTŐ:

Karácsonyi Zsigmond

FŐSZERKESZTŐHELYETTES:

Vajda György

LAPSZERKESZTŐ:

Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Kaáli Nagy Botond, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szeredai Vivien, Szer Pálósy Piroska. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Szabó Ivett. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília. Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujas.ro **SZERKESZTŐSÉG:** 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujas.ro **E-mail:** nepujas@e-nepujas.ro **Telefon:** titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino. A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével. **Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben:** tel. 0728-082-259. **Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje:** hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

642357800069

ISSN 1220-3475 (print);

ISSN 1584-3238 (online)

A NÉPÚJSÁG HETI KULTURÁLIS MELLÉKLETE

1711. szám

SZERKESZTETTE: NAGY MIKLÓS KUND

Albert-Lőrincz Márton

(a belépés ára)

Hadnagy József – 75

álmaid szárnya nem keleti
torontáli repülőszőnyegen vitt
a kufár városig

tudtad Sándor Mátyásnak sikerült
megszerezni Torontál város kincseit
neked miért ne sikerülne
mércével kínálja osztja szorozza Debrecen

ahova versre várakozva
napkerékbe fogódzva repültél

a városkapun már zörögtek a kulcsok
siess mondták az alabárdosok
bejutsz a nehéz ajtók közti résen
még mielőtt azok összecsukódnak
de ez sem semmi sem ingyen égi manna
önkifosztás a belépés ára

Szász-Bányász Anna fotóművész Már a jövő sem a régi című kiállításának megnyitóján 2025. december 17-én a marosvásárhelyi PhoeBo Egyesület székhelyén, a Bolyai Házban (balról): Márton Krisztina, az egyesület alelnöke kisgyerekével, Szász-Bányász Anna és méltatója, Kerekes Emőke fotográfus.

Fotó: N.M.K.

Visszanéző:

Harmincéves a marosvásárhelyi dramaturg- és teatrológusképzés

Ungvári-Zrínyi Ildikó, a Teatrológia Tan-
szék egykori vezetője, a szak egyik alapítója

A múlt és jövő közt mozgó gondolatokat szeretnék megfogalmazni most, amikor nagy örömömre egykori tanítványaim szép számban és ráadásul nem virtuálisan, hanem fizikailag vannak jelen körünkben.* Azzal kezdeném, hogy 1923. november 10-én a berlini Humboldt Egyetemen megalakult az első színháztudományi tanszék, és korszerű, szakszerű kutatás vette kezdetét a német kultúrában. Magyar nyelvterületen ugyanekkor, az 1920-as években kiemelkedőnek számított

Németh Antal korszerű színházi gondolkodása, de ehhez akkor még nem kapcsolódott képzés vagy tanszék. Ugyanebben az időben Erdélyben éppen nehéz idők járnak: szegénységbe sodródó színházakat kell fenntartani egy-egy városnak (pl. Marosvásárhelyen a Szabó Pál éppen tönkremenő társulatát), és a magyar színházakra óriási állami adót rónak ki – a helyzet tehát nem alkalmas a színháztudományi kutatóhelyek alapítására. Viszont sokkal kedvezőbb helyzet alakul ki a második világháború után, 1946 őszén, amikor Kolozsváron megalakul a mi egyetemünk elődje, a Mihály király által ellenjegyzett törvényerejű rendelet nyomán – ez a magyar

nyelvű Zene- és Színművészeti Konzervatórium, amely azonban 1948-ban átalakult két intézménnyé, a magyar és román Művészeti Intézeté, majd 1950-ben e kettő helyén megalakult három szakosodott főiskola: a kéttagozatos Szentgyörgyi István Színművészeti Intézet és mellette a Ion Andreescu, valamint a Gheorghe Dima; és végül a mi intézetünk, magyar nyelvű oktatási egységként, 1954-ben átköltözött Marosvásárhelyre. A Mihály király-féle rendelet '46-ban az intézményen belül két tanszék létesítését írta elő (egyik a színpadi beszéd, dráma és komédia, a másik pedig a színházi rendezés), később pedig, az 1948-as Magyar Művészeti Intézetet létrehozó törvényrendeletben már a színművészet és a rendezés szak mellett a színháztudományi szak is szerepel. Kecsegtető lehetőség, ám mégsem szervezték meg erre a szakra a felvételt, csupán a színész és a rendező szakra. Egyre erősebben sajtó hiányt jelentett ez a továbbiakban, a század második felében. A képzés elindítását nem lehetett tervbe venni, holott egyre égetőbb kérdéssé vált a kritikus, a dramaturg, színháztörténész szakemberek hiánya, valamint 1954 után a rendező-utánpótlás is – a színházi élet immár sokat vitatott mindennapos problémáivá váltak.

Az 1989-es fordulat után pedig érthetővé vált, hogy a hiányszakmák felé fordult a figyelem – így jött létre egyetemünkön 1991-ben a rendező szak, és végre 1995-ben a színháztudományi szak, románul teatrológia, utóbbi a Béres András és Kovács Levente kezdeményezésére. Ezek az intézményes törekvések természetesen az akkori színház-

felfogás szerinti képzést írtak elő – és ennek megfelelően indult el az a szak, amelynek eszménye az elméletileg erősen felvértezett, sokoldalú műveltséggel rendelkező dramaturg. Ennek az eszménynek a megszületése nyilván a 60 éves dramaturghiány eredménye volt, a szakterület kompetenciájának visszaszerzéseként artikulálódott, és valójában a színház akkori céljait, igényeit szolgálta: korszerű példaként szolgált az erdélyi színházi világban jól működő Tompa Gábor és Visky András rendező-dramaturg párosa, amelyben Visky, a dramaturg nemcsak az irodalmi szöveg útját kísérő és azt értelmező, elméletiekben is művelt szakember, hanem a színpadi mű dramaturgiájának mestere – és „a rendező barátja”, ahogyan ő maga is használta ezt a fordulatot egyik írásában. Egy ilyen modell a mi kezdeti elképzeléseinkben is olyan tantárgyakat írt elő a képzésben, mint a művésztörténet, a zenetörténet, képzőművészet stb. (az első évfolyamok emlékezhetnek erre). Ezt a modellt sem volt könnyű meghonosítani az intézetben, ahol kifejezett hagyománya volt az elmélet hasznosságára vonatkozó erős fenntartásoknak. Pedig a dramaturgi munka nyilvánvalóan elmélet és gyakorlat összefonódásában bontakozik ki, a kreativitás mellett elmélyültséget is feltételez. Az első néhány évben nehéz fordulatok is voltak, hiszen a zsigeri színész eszményét valló akkori közeg nehezen fogadta be a kritikus, analitikus attitűdöt. Ezekre a pillanatokra most nem is szeretnék emlékezni.

Teatrológusok találkozója a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem székhelyén 2025. november 8-án. Középen a szervezők moderátor szerepben (balról): Székely Gál Boglárka, Albert Mária és Boros Kinga.

Fotó: N.M.K.

(Folytatás a 6. oldalon)

Molnár Krisztina emlékszövevénye

A tárlatnyitót követő baráti csevej során összegezte valaki így a marosvásárhelyi Bernády Házban látott mintegy negyven alkotás lényegét. A festő, grafikus, a szakszerűséghez ragaszkodva, nyilván már kiállítása címé-

szerű visszajátszás, hanem folyton változó, érzékekből és képzeletből szőtt tapasztalat. A felidézett élmények darabkái – illatok, hangok, érzetek, képek – összekapcsolódnak, miközben az agy kitölti a hiányokat, és több különálló mozzanatból

próbálják megragadni: azt, ahogyan az élmények történetté, a történetek pedig saját belső világunk textúrájává válnak.” A képei nyújtotta látvány szerint ezek a történetek valahogy mindig a gyermekkorba ágyazódnak. A sajátjába, mindabba, amit egész kiskorától átélt, illetve abba, amit maga igyekezett megteremteni saját gyermekei számára. Általánosabban: az örök gyermekkor jelentkezik valamiképpen e mostani válogatás által. A mesevilág, az álomvilág, olykor a mai realitások köntösébe burkolózva.

Molnár Krisztina rövidesen belép élete ötvenedik évébe, fontos volt számára, hogy ezt egy reprezentatív egyéni jelentkezéssel is nyomatékosítsa. Eddig is számos közös, alkalmanként családi kiállításon bizonyította, mennyire elkötelezett az alkotómunka iránt, akkor is, ha rádiós, televíziós szakmai feladatai vagy a legifjabbak tehetség-gondozásában vállalt foglalatosságai hátráltathatják ebben. Az utóbbi évtized és főleg az eltelt öt esztendő alkotói termése viszont szinte kikövetelte, hogy vállaljon egy ilyen személyes megmérettetést. Transzparenciával telített akrilfestményei, vegyes technikájú munkái, textiliákkal gazdagított kollázsai, játékosan mozgalmassá tett tusrajzai, metszetei, a fényképezést festői eljárásokkal ötvöző sorozata, sajátos mese-, könyv- és versillusztrációi, könyves, folyóíratos vállalásai, alkotótábori jelenlétének lenyomatai sokszínű, derűs, hangulatos összeképpé állnak össze tájak és emberek, természet és élővilág, évszakok és napszakok, falu és város változatos viszonylatában. Külön megkapó képi univerzum a

Molnár Krisztina képe: Unikornis

Fotók: N.M.K.

kiállításon az a gazdag ciklus, amely több év távlatában követi nyomon lányai növekedését, szellemi, tapasztalati gyarapodását. A féltő, mégis kellő gyermeki önállóságot biztosító anyai gondoskodás

tételesen nincs jelen ezen a kiállításon, mégis tagadhatatlanul ott érezhető a köznapit és a rendkívülit, a valóságost és a képzeletbelit szervesen összekapcsoló látványelemek sugárzásában. N.M.K.

Mandala

ben előre jelezte, mire számíthatunk: egyéni kiállítása *Az emlékezés textúrája*. Ezzel tematika és kifejezőmód tekintetében, illetve motivációs szempontból is betájolta anyagát. Ennek kapcsán előzetesen így vallott a tárlat méltójának: „Az emlékezés nem egy-

egyetlen, általánosított történetet formál. E textúra lehet töredezett és hűvös vagy meleg és összefüggő. Az emlékezés plasztikus, mindig a jelen énünk alakítja tovább, így minden felidézés újraszövéis is egyben. A művek ezt a láthatatlan, mégis mélyen ismerős folyamatot

Ketten

Nagy Attila

Kulcsár Béla és Apám

In memoriam Mindkettő

Mindig estefelé szólt be Apámnak telefonon: – *Attila, lemehetek most hozzátok egyet dumcsizni?*

Késő őszt volt már, és amint megérkezett, nyúlászor kalapjára ülve, a kanapén nyújtózott egyet, mire megszólalt Apám: – *Nos, Kuli, halljuk a legújabb esti mesédet!*

Kulcsár Béla, a képzőművész egyike volt a legműveltebb képzőművészeknek Marosvásárhelyen.

Apám szerint is, a néhai Nyilka Róbert, Nagy Pál és Siklódy Tibor mellett, Ő volt az, akivel Apám mindig nagyon jól érezte magát, beszélgetéseik igazi mindentudás egyeteme voltak, és én, a nivós viták sze-

relmese, mindig ott figyegtem körülöttük, s mint szivacs szívтам magamba első kézből azt a fajta magas műveltséget, amely egy életre meghatározta elvárásaimat később is.

És velük együtt a humanista attitűdöt is, mely mindenek felett...Olyasfajta élményekben csak akkor volt még részem, amikor anyai Nagymamám beszélgetett Filep Kálmánnal – a két polihisztor, akiknek szintén örök hálám...

És Kulcsár Béla, már túl a második szívinfarktusán, mesélni kezdett legutóbbi olaszországi, toscanai élményeiről...

– *Te, Ata, el nem tudod képzelni, hogy milyen az, amikor ott vagy – és egész képző-*

művész életműved semmisül meg benned pillanatok alatt a reneszánsz nagy alkotóinak művei láttán...Tudod, mintha spicces lettem volna végig, egyik szédületből estem a másikba, és sokáig az volt az érzésem, hogy azok nem is emberek voltak, mint inkább angyalai e földnek... Persze, volt közöttük azért néha gonoszkodó is, amint azt te is tudod... – de hát az igazi Művészet ilyen...

Apám töltött a poharakba, majd miután fenékgig itták ki a királyleánykát, megszólalt: – *Jó borhoz jó szöveg illik – folytatd, Kuli, nehogy abbahagyd!*

És Kulcsár Béla az ő csendes stílusában csak mesélt, mesélt éjfélíg azon az estén is, mindenről, ami Toscana, ami művészet, és nemcsak az építészetben, szobrászatban, festészetben, hanem abban az irodalomban is, amely Dante, Petrarca és annyan még... Ha a felesége telefonon érdeklődött ilyenkor utána, angolul beszélt vele – *hadd idegeskedjenek azok a fiúk alapon...*

Persze, önironizált is. Elmesélte például azt is, hogy tők sötétben a 850-es Fiatjával hogyan hajtott be háttal az Adriába... És tők józanon!, tette hozzá disztíngvált mosolyával.

Hogy ki is volt Kulcsár Béla, akit – tudomásom szerint – a 7. szívinfarktusa vitt el közülünk, miután az orvosok már csak festeni engedték?

Egy rövid, anekdotába illő történettel jellemezném végül: kiállításra állított be törpe uszkárjával. A festményeket felügyelő hölgy, nem ismervén fel őt, felszólította, hogy hagyja el a termet, mire ő: – *Hölgyem, engem kidobhat, de a kutyámat soha!*

Amikor Kulcsár Béla Táncosok című szoboregyüttesét birtokba vették a városlakók. Ünneplő polgárok a Színház téren 2023. április 29-én
Fotó: N.M.K.

Aurel Ciupe 125

Marosvásárhelyen egymást érik a széles nyilvánosság figyelmére joggal számot tartó kiállítások. December 11-én a Kultúrpalota II. emeleti galériájában nyitották meg az *Aurel Ciupe (1900–1988)* című tárlatot. A Maros Megyei Múzeum Művészeti Osztálya és a kolozsvári Quadro Galéria közös rendezvénye a 20. századi román kulturális élet egyik legjelentősebb személyisége – a művész, tanár és muzeográfus Aurel Ciupe – születésének 125. évfordulója alkalmából mutat be az életművet gazdagon tükröző reprezentatív válogatást. Aurel Ciupe életében Marosvásárhely fontos szerepet töltött be, és ő is sok mindent adott a városnak. 1932-ben ki-nevezték a Kultúrpalotában tartott képzőművészeti kurzusok tanárának, és megalapította a marosvásárhelyi Szabad Városi Festőiskolát.

Ez az intézmény a helyi művészeti élet pezsgő központjává vált, tanítványai közül pedig többen később országos hírnévre tettek szert. Ezzel párhuzamosan megbízták a Városi Képtár gondnoki feladatainak ellátásával is. Egy stagnálással és forráshiánnyal terhelt időszakban Ciupe megújította a gyűjteményt, jelentősen növelte a képtár állományát. Ezt is érzékelteti a két kurátor, *Cora Fodor* és *Székely Sebestyén* művészettörténész rendezte pompás kiállítás, amelynek képanyagát a helybeli múzeum, több más testvérintézmény, valamint a család és magángyűjtők kollekciójából kölcsönözték. Az esemény jelentőségét, a művész meghatározó egyéniségét számos felszólaló méltatta az ünnepélyes megnyitón. Mellékletünkben *Barabás Éva* festőművész gondolatait tesszük közzé.

Az Aurel Ciupe 125 kiállítás megnyitójának szereplői 2025. december 11-én a marosvásárhelyi Kultúrpalotában (balról): Iulia Vizi műsorvezető, Rezi Botond, a Maros Megyei Múzeum igazgatója, Barabás Éva festőművész, Székely Sebestyén művészettörténész kurátor, Kancsura István festő, grafikusművész, Cora Fodor kurátor, Bizău Ioan lelkész
Fotó: N.M.K.

Tisztelt közéleti méltóságok, kedves művészetet pártoló közönség, szeretett kollégák!

Barabás Éva

Az a megtisztelő felkérés ért, hogy volt tanáromról, mesteremről, Aurel Ciupe festőművésztől, diákkori emlékeimről, élményeimről megemlékezhessen. Szüleimmel őszinte, régi barátság kötötte össze őket. Édesapámnak és édesanyámnak is ő volt a mestere a Marosvásárhelyen Ciupe által alapított, irányított Szabad Festőiskolának a tanáraként, melyet szüleim, Barabás István és Bortnyik Irén, mint fiatal művésznövendékek, négy éven át látogattak a Kultúrpalotában. Az idő úgy hozta, hogy barátként, megbecsült művész-társakként kapcsolatuk elmélyült és halálukig tartott.

Később, évek múltával én is büszkélkedhettem, hogy tanítványává válhattam. 1962-ben sikeresen felvételiztem a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolára, ahol tanáromként tisztelhettem Aurel Ciupe festőművészt. Jól ismertem őt és családját is, többször meghívtak otthonukba, hogy ne érezzem magam egyedül a „kincses” nagyvárosban. Meghatott és elgondolkoztatott az a meleg családi hangulat, mely jellemző volt rájuk. Az egymás iránti tisztelet és megbecsülés, ahogy felesége románul szolt férjéhez, míg ő szép magyarsággal válaszolt vissza neki.

Az egyetemi évek alatt a festészeti szakon heten voltunk diákok, én egyedüli magyar-ként. A korrigálások alatt értékes tanácsokat kaptunk festészetről, kompozíciós megoldá-

Aurel Ciupe festménye a kiállításon... A festő mandolinózó modellje a még fiatal Kancsura István

sokról, művészetről, irányzatokról. Kíváncsi volt véleményünkre, meglátásunkra, ő is megosztotta velünk meggyőződését a művé-

szetről, az alkotásról és az alkotókról. Mint tanár, igazi úriember volt, megértő, komolysága jóssággal párosult. Emberi méltóságát,

érzékenységét bizonyítja, hogy nekem magyarral korrigált, majd észrevételeit lefordította kollégáimnak is. 1976-ban, édesapám egyéni kiállítása megnyitójának alkalmával megfogalmazta hitvallását: „A művészetnek számtalan arca van, de mindahány tartalmaz megannyi igazságot, s mindez érvényes lehet azzal a feltétellel, ha az valóban művészet. A nagy megújulási óhajtól, de még inkább az érvényesülési vágytól hajtva, egyes művészek, anélkül, hogy picassói vagy brâncuși-i zsenialitással rendelkeznének, reménytelen erőfeszítéseket tesznek, hogy valami újat teremtsenek, elérkezvén a művészet tagadásáig is. Természetesen a művészet állandó változáson megy át, azonban valamely stílusnak, irányzatnak nem lehetnek előjogai. A művészetnyelv: az eszmék, az érzések, érzelmek, benyomások élő és pontos kifejezője. A realista és figurális művészet olyan halhatatlan művekkel gazdagította a képzőművészetet, amelyekhez hasonlókat más stílus vagy irányzat nem volt képes létrehozni.”

Felejtethetetlen diákevek után megadatott nekem, már nem diákként, hanem festészetet végzett szaktanárként, hogy a Zöld Lajos által megálmodott szárhegyi Barátság művész táborban együtt lehessenek volt mesteremmel és feleségével, Mária nénivel, valamint szüleimmel, tartalmas, meghitt estéken fel-emelegtetve a múltat és a múltó időt.

Mély tisztelettel és szeretettel gondolok vissza egyetemi éveimre, volt mesteremre, a nagybetűs Emberre, Aurel Ciupe festőművészre, Ciupe bácsira.

*Elhangzott 2025. december 12-én a marosvásárhelyi Kultúrpalotában az Aurel Ciupe 125 emlékkiállítás megnyitóján

Jókai 200 – Falfestmény Budapesten

Elkészült a Jókai Mórt ábrázoló tűzfalfestés a budapesti Kis Diófa utcában. A művészeti projekt a Színes Város Csoport szervezésében valósult meg, a Jókai200 emlékévhöz kapcsolódva.

A Jókai200 emlékévh alkalmából hirdetett országos köztéri művészeti kezdeményezést idén a Színes Város Csoport a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával, csúcspontjaként egy nagyszabású tűzfalfestés készült el. A projekt célja az volt, hogy fiatal alkotók Jókai Mór életművéből ins-

pirálódva gondolhassák újra a városi környezet vizuális arculatát, és közelebb hozzák az irodalmi örökséget a mindennapokhoz – közölte a csoport az MTI-vel.

Az erzsébetvárosi Kis Diófa utca 2. társasház tűzfalán a díjazott mű egy modern, mégis klasszikus elemeket idéző vizuális kompozíció, amely Jókai munkásságának sokszínűségét és üzeneteit jeleníti meg.

A kivitelezés előtt elvégezték a felület teljes körű hőszigetelését, hogy a hosszú távú tartósság és a festmény esztétikai minősége is biztosított legyen. A pályamunkákat elbíráló szakmai zsűri tagja volt Farkas Anna, a Magyar Képzőművészeti Egyetem adjunktusa, Boskovitz Oszkár, a Pécsi Tudományegyetem tanszékvezető egyetemi tanára, Balázs Zoltán, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem adjunktusa, Sólyom Benedek, Erzsébetváros főépítésze és Nádudvari Noémi esztéta, művészeti kurátor. A felhívásra jelentkező csaknem ötven jelentkező közül a zsűri az első helyezettnek *Mérges Dorottya*t választotta, aki a Magyar Képzőművészeti Egyetem grafikusművész szakának hallgatója. A második Ambrus Barbara terve lett, aki szintén a Magyar Képzőművészeti Egyetemen grafikusművésznek tanul, a harmadik pedig Grandpierre Karina rajza lett, aki a Moholy Nagy Művészeti Egyetem (MOME) grafika szakos tanulója. Az alkotók összesen bruttó kétmillió forint tervezői honoráriumban részesülnek.

A mellékelt képen a Jókai200 emlékévh alkalmából hirdetett országos köztéri művészeti program keretében készült, Jókai Mórt ábrázoló falfestmény a budapesti Kis Diófa utcában 2025. december 16-án. Fotó: MTI/Balogh Zoltán

Támogatók:

BETHLEN GÁBOR
Alap

Kutyanyelv (21.)

Bölöni Domokos

VERTIKÁL

Kézsókom, Főszerkesztő Asszony! A Fő-ápoló úr értesített, hogy látogatóm lesz, tökéletesen nyugodt vagyok, bár a hír kissé felvillanyozott.

Szívesen kapcsolódom a tematikához, máris úgy beszélek, mintha a nézőközönség is látna, mert, tetszik tudni, mindig is nagyon kommunikatív és közvetlen voltam s vagyok.

Kész örömmel mesélem el egyik legtitkosabb kalandomat.

*

Lehet annak háromszor tíz éve is, boldogult újságíró koromban keresett meg egy idegen, aki azt állította, hogy ő a függőleges úszómedence feltalálója.

Kíváncsian vártam, mert sosem találkoztam élő feltalálóval. A függőleges úszómedencét illetően pedig bevallom, halvány sejtelmem sem volt, milyen lehet. Függőleges lovakról már tudtam, Kányádi Sándor költőnek van egy ilyen című verse, de lófűrösztésről nincs benne szó, az egy másik költő, Tompa László költeményében forog fenn.

Viszont jó a fantáziám, könnyedén el tudok képzelni mindenféle merőleges és ferde, sőt függőleges dolgot...

Kivéve ezt az izét... Az úszómedencét, pláne ha létraszerű.

Hiszen mi, emberek, olyan szerencsétlenek vagyunk, hogy vertikálitásunkat nem tudjuk horizontalitás nélkül elképzelni; a horizonton pedig ott a víz, melynek szintjéhez igazodunk, amikor kinyúlunk az áldott föl-

dön... Amely mélytudatunk alatt titokban még mindig egy nagy lapos valami.

Tudnak követni, kérem? De mit is mondok, hiszen önök profik.

Alanyomról senki se mondaná prima vis-tára, hogy ő a függőleges úszómedence feltalálója. Ha jól megnézem azonban, miután hajszálla olyan, mint minden közönséges ember, feltételezhető, hogy nem is lehetne más, mint akinek mondja magát.

Alig ötpercnyi párbeszédet követően már lelkesedtem is az ötletéért. Tessék csak elgondolni: függőleges úszómedence!...

Pusztán az ötlet legalább másfél Nobel-díjat ér!...

Csakhogy egy kis hézag adódik, komorodott el a feltaláló, majd feltárta aggodalmát.

– Éppen emiatt jöttem be az újsághoz, riporter elvtárs. Hogy segítsenek. Tegyük közzé az én nagy dilemmámat. Azt tudniillik, hogy jóllehet a század egyik legszenzációsabb találmányának vagyok a birtokosa, a kilétem paradox módon fel nem fedhetem, találmányomat nem publikálhatom...

Miért? Hát a vertikál wellness csapdája miatt. Tudniillik a Találmányi Hivatal azt várja tőlem, hogy a függőleges úszómedencével kapcsolatos adataimat tárjam fel, részletesen, az utolsó virguláig; különben nem kaphatok rá szabadsámat!...

Tisztelt Főszerkesztő Asszony! Becsülemre mondom a mikrofonba: érteni véltem a szegény zsenit.

Ha elárulja az új műszaki forradalmat jelentő zseniális rendszeren alapuló függőleges úszómedence titkát; vajon ki szavatolja, hogy nem orozzák el korszakos ötletét, és nem

semmizik ki, mint ahogy megannyi zseniális feltalálóval tették?!...

Szegény Feltaláló (szánalommal vegyes tisztelettel mondom nagybetűvel a nevét, tegyük fel, hogy B. F.) annyira aggódik, hogy jaj.

Mégis tudnom kellett valami közelebbit a témáról.

– Mondja el, uram, hogyan lehet lubic-kolni a különös medencében? Hogy működik?

– Egyszerű – válaszolja. – Mint a lift. Képzeld el, hogy maga egy lift, és le-fel úszik.

Elképzelttem. Nem is nehéz. És a homlokomra csaptam. Te jóisten!

De aztán hirtelen elharaptam a szót.

A függőleges úszómedence feltalálóját biztosítottam: esetét a nyilvánosság elé tárom, hátha tud valaki segíteni áldatlan helyzetén, dilemmájának feloldásában.

Majd sietősen búcsúzásra készítetve való-sággal kituszkoltam a zsenit piciny szerkesztőségi szobánkból.

Aztán, mihelyt magamra maradtam, kéjesen elüvöltöttem magam.

– Heurééékaaaaaa!

Milyen ostobák is a feltalálók, kuncogtam. Hiszen ha ez a mafla fel tudta találni a függőleges úszómedencét, már csak egy millimikronnyi gondolat: és ki van találva a kombinált, azaz háromdimenziós úszómedence! Amelynek legfőbb szenzációja, hogy nemcsak függőlegesen lehet benne úszkálni, hanem vízszintesen is, a szó legszorosabb, igazi, tehát nedves értelmében!

Egyúttal azonnal gondolkodóba is estem. Ha ezt a B. F.-et zaklatják a találmánya miatt, mely voltaképp csak fél találmány, hiszen most fedeztem fel a komplex változatát, mi történik majd velem?!

Hiszen az én találmányom kozmikus! Ennek alapján az egész kozmoszt be lehet tempózni mellen, hátan, pillangóban, ahogy tetszik, föl-le, stafétával stb...

Ha ezek rájönnek, hogy én mit tudok, talán agykollapszust hajtanak végre rajtam, kiszivattyúzzák a tudásomat, s én ténfereghe-tek árván, mint valami üröncs, a szerkesztőség poros folyosóján...

Nem kilincselek hát, mert még szimatot kapnának a kopók. Titokban feltárcsáztam önöket, kegyedet, Tisztelt Asszonyom, aki a tévé tudományos adását szerkeszti.

Kegyedet azzal vettem le a lábáról – bocsánat, nem szó szerint gondoltam –, hogy volna ez a korszakos... találmány.

És hogy bizisten nem, nem telefontéma. Hanem ha esetleg be tetszenének jönni...

És tessék: itt vannak önök. Kegyed, személyesen!

Ami a találmányomat illeti, hát megvalom, magam is gondban vagyok. Legjobb volna, ha élőben menne az adás... Hogy ország-világ előtt vágjam a pofájukba ezeknek, hogy...

Bocsánat, tudom, tudom... Csitt, egy szót se!...

Nehogy már megtudja ez az izé, ez a B. F.; és a végén még azzal vádaskodják, hogy elloptam a találmányát...

Mert ez már az én találmányom, kérem. Teljesen az enyém!

Hogy tetszik mondani? Hogy osztozzunk a jutalmon és a kitüntetésen azzal az eszefutival?

Rögtön, Főápoló úr.

Azonnal.

Csak még ennyit a tévészerkesztő Asszonynak.

Hogy én?... Azzal?... Ugyan kérem...

De hiszen az paranoiás.

A vak is láthatja!...

Harmincéves a marosvásárhelyi dramaturg- és teatrológusképzés

(Folytatás a 3. oldalról)

Viszont szívesen idézem fel azt, ahogy az évek során sok határozott lépést tettünk meg a kezdetek erős elméletorientáltságú dramaturg-képzéséhez képest. Fontos döntés volt pl. a diákok nem helyi színházakhoz kihelyezett szakmai gyakorlatának megszervezése, a diákok tudományos dolgozatainak konferenciaszerű bemutatása, a drámaajánlók szervezése (Csép Zoltánnal), később pedig a dramaturg-asszisztencia bevezetése, a közös performatív akciók szervezése (szintén Csép Zoltánnal vezettük: ezek sokszor életet mentettek, pl. egy olyan évfolyamét, amelyen szerencsétlenül két diák maradt), az egyetem helyeinek, tereinek diákbemutatója a nagyközönség számára (lelkes csapattal szerveztem, akik kutattak is a témában), a fordítói műhelyek és a Lark tábor (Albert Mária szervezésében), az osztálytermi színházworkshop (Kárpáti Péter vezette, ezt Varga Anikóval ketten szerveztük), a Kerekasztal Színházi Nevelési Központtal való együttműködés (Boros Kinga projektje), színházi dokumentációkészítés és archiválás (Lázok János projektjei) stb. Részben ezek segítettek megalapozni annak a dramaturgnak a képét, aki már nem csak a szöveggondozó dramaturg feladatait tudja ellátni, hanem maga kezdeményez, ajánl, kurátorkodik, moderál, színházi repertoárt és arculatot alakít, kontextust teremt, szövegeket ír és/vagy adaptál, kritikusként működik, gyakorlati és produkciós dramaturgi munkát végez, (alternatív) előadást rendez, előadást tervez. Két arca van, egyik gyakorlati, a másik elméleti, és ugyanúgy tagja az alkotócsapatnak, mint a rendező, a díszlettervező, a színész. Két dologban sikerült tanrendi szinten konkretizálni ezt az orientációt: elsőként abban a döntésben, hogy alkalmazott színházi szakirányt indítunk (itt Boros Kingával szőttük a terveket), és habár a terv nem sikerült a román oktatási rendszer kövületei és viszályai miatt, legalább sikerült bevezetni az *alkalmazott színház* tantárgyat és a színház-, ill. drámapedagógiai tematikájú műhelyórákat). Másrészt a *színházmesterség* diszciplína bevezetése után egy régóta tervezett tantárgyat, a *színpadi rendezést* is beiktattuk a *kreatív írás* mellett. Szakunk eszménye most már a sokol-

Mi van a vetítőfalán? Középen (telefonnal) Ungvári Zrínyi Ildikó

Fotó: N.M.K.

dalú teatrológus, illetve színházcsináló, akinek a feladatköre nem az irodalmi szöveg gondolásában, értelmezésében merül ki, hanem egy kreatív attitűd az övé, a színház világának felelős alakítása.

Hadd idézzem fel tudományos eredményeink néhányát, amelyekre büszkék lehetünk:

Fiatal tanítványaink bekerültek a szakunkra tanítani: Ari Nagy Barbarával kezdődött, Balási Andrással, Király Kinga Júliával, Csép Zoltánnal, majd hosszú szünet után Sz. Gál Boglárka is csatlakozott a tanszékcsoporthoz. Örömemre szolgál, hogy sikerült bevonni doktoranduszainkat az oktatásba – Adorján Beáta után Kelemen Roland és Bugnár Szidónia foglalkoztak, foglalkoznak a diákjainkkal. Tanítványaink közt szép számmal vannak doktorátust végzetek is, akik felelősen felvállalták a színháztudományi kutatómunkát – legutóbb Kovács István, első évfolyamunk egykori diákja védte meg doktori dolgozatát. És kollégáinkká lett két olyan tanítványunk is, akik ugyan nem a szakunkon dolgoznak, de teatrológiát végeztek: B. Fülöp Erzsébet és Novák Ildikó.

Fontos kezdetet jelentett az első színháztudományi konferencia és a jőnévű, valamint melléttünk kitartó előadógárda kialakítása, amely, miután az intézet saját nehézkedése ellenére is elfogadta a konferenciaszervezéssel járó jelenségeket, a szakmai találkozások és közeg hosszú ideig jótékonyan befolyásolta a

szakmai légkört. Szintén a mi katedránk munkájához kötődött a *Symbolon* című színháztudományi periodika fenntartása (ennek első főszerkesztője Béres András volt, mindenes szerkesztői pedig Lázok János és jómagam).

Jelentős és hosszan ható eseményeknek bizonyultak a vendégtanári meghívások, érdekes volt dolgozni rajta. Jó lépésnek bizonyult pl. meghívni Jákfalvi Magdolnát – egy budapesti találkozás után írtam neki a meghívólevelet 3-4 előadás tartására, egy 386-os IBM-kompatibilis számítógépen, amelyen viszont nem mindig látszottak a kötőjelek (kóddal kellett előhívni, néha sikertelenül), és Magdi értetlenkedve írta vissza, hogy ő nem tud 34 órát tartani nekünk év közben (2009-ben). Ez volt a hőskor, a sikeres nyitások és vendégkurzusok időszaka, és mára már Kékesi K. Árpáddal mindketten a doktoriskola oszlopos tagjai. Kárpáti Péter meghívása egy workshopra szól, de azóta egy egész mesteri szakot – a drámaírás szakot – bízhattunk rá. Kricsfalusi Beatrix vendégtanárkodása szintén hosszú távú kötődést, tartalmas közös kutatást eredményezett kollégákkal, diákjainkkal. A Londonban élő Trencsényi Katalin táncdramaturgiai workshopja is nagyszerűen sikerült, és kezdetét jelentette egy olyan együttműködésnek, amelyben négy egyetem Open Aesthetics címen workshopot szervezett a *dunaPart platform* idején diákjaink számára (ezen vett részt

szakunkról Dögei Mátyás, Kelemen Roland, Koós Csenge, Marton Orsolya és Torner Anna). Cziboly Ádám meg Bethlenfalvi Ádám drámatanárok meghívása egy workshopra hasonlóképpen hosszan tartó kapcsolatot jelent – nemrég indult egy négy egyetemet mozgató projekt: egy ígéretes nemzetközi mesteri terv, a Cziboly Ádámmal való kapcsolatnak köszönhetően.

Sikeresnek érzem a tanszéki kutatás kialakítását is: eleinte szerény egyéni kutatásbemutatók, majd közös projektek és pályázások, aztán az egyetem történetének közös kutatása teremtett jó szakmai légkört a tanszéken (ebből született egy intézménytörténeti kutatás, az akkori rektor óriási hangereje által támogatott: azóta két kötet jelent meg belőle, *A Szentgyörgyi István Színművészeti Intézet története* címmel – szerk. Lázok János és Ungvári Zrínyi Ildikó). Később pedig a Philther-kutatások és a 40 elemzést tartalmazó első Philther-kötet megjelentetése volt fontos közös munka. (Ezt aztán követte két másik Philther-kötet, illetve a Test-hatalom-intézmény kutatás, amelyeknek szintén a tanszékünk volt a kiindulópontja.) A legnagyobb öröm és igazán felemelő ezekben a folyamatokban: együtt kutatni és dolgozni tanítványainkkal (Nagy B. Sándor, László Beáta, Sz. Gál Boglárka, Nagy Botond, Balogh Ádám, Torner Anna, Tompa Ferenc, Barna Léna), értéket teremteni és (ki)utakat keresni a színházi kutatásban, ezzel segíteni az erdélyi színház mostani helyzetét.

Felvillantom ezeknek a trendeknek a már kitapintható jövőbeli folytatását is, amely az utóbbi időben artikulálódott a szakunkon folyó munkában: a jövő dramaturgja-teatrológusa olyan, gyakorlatban jártas, a színház kutatását és elméleti aspektusait is értő és művelő szakember, aki elkötelezett a társadalmi érzékenyítés ügyében, részt tud venni a művészetalapú kutatásban, és felelősen gondolkodik a színház lokális kérdéseiben, a közösségformálásban, és – esetenként aktivista hozzáállással – dolgozik azon, hogy a művészet, a színház eszközével segíthessen a globalizált világ gondjain.

**Elhangzott a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem teatrológia szakja által szervezett teatrológustalálkozón, 2025. november 8-án*

**Az ANAF csalásellenes osztálya fokozza az adóügyi megfelelés ellenőrzését:
Több mint 2,5 millió lej adózatlan bevétel
és felfüggesztett tevékenység egy giurgiui gazdasági szereplőnél**

Az ANAF (Adó- és Pénzügyi Hivatal) Pénzügyi Csalásellenes Főigazgatóságának (DGAF) ellenőrei által egy giurgiui gazdasági szereplőnél végzett új ellenőrzések a jövedelem adóztatására vonatkozó adójogszabályok súlyos megsértését tárták fel. A csalásellenes ellenőrzés során kiderült, hogy a gazdasági szereplő rendszeresen készpénzben szedte be a szállított áruk és a nyújtott szolgáltatások (szállítás, vendéglátás, bár-szolgáltatások, a rendezvényeken való étkeztetés, valamint szabadidős és szórakoztató tevékenységek) anélkül, hogy elektronikus adóügyi pénztárgéppel (AMEF) rendelkezett volna, és azt használta volna, valamint anélkül, hogy a kötelező adóügyi dokumentumokat kiállította volna.

Az adott üzemeltetőnél 2025. július–augusztus időszakra azonosított adózatlan bevételek összértéke 2.568.850 lej, amely az adórendszeren kívül keletkezett, elektronikus pénztárgép és elektronikus napló hiányában.

Ezen megállapítások eredményeként a csalásellenes ellenőrök a vonatkozó jogi intézkedéseket alkalmazták:

- 20.000 lej bírság;
- 2.568.850 lej (körülbelül 500.000 euró) összegű elkobzás;
- a vizsgált üzlethelyiségben a nyilvánosság számára nyújtott szolgáltatások felfüggesztése mindaddig, amíg elektronikus pénztárgépet nem szerelnek be, és a bírságot ki nem fizetik.

A DGAF hangsúlyozza, hogy a bevételek adóztatására vonatkozó kötelezettség be nem tartása indokolatlan gazdasági előnyöket eredményez, és súlyosan befolyásolja a versenyfeltételeket, ami hátrányosan érinti azokat a gazdasági szereplőket, akik adókötelezettségüket megfelelően teljesítik.

Ugyanakkor az adócsalás elleni küzdelemért felelős főigazgatóság tájékoztatja a gazdasági szereplőket, hogy a következő időszakban országszerte széleskörűen ellenőrizni fogja a gazdasági tevékenységeket és az adóügyi megfelelés mértékét.

Ezen intézkedések fő célja az adójogszabályok önkéntes betartásának fokozása, a jogszabályok betartása, valamint a valamennyi gazdasági szereplő számára tisztességes és méltányos adóügyi elbánás biztosítása.

- A DGAF a következőket fogja prioritásként kezelni:
- a végzett tevékenységekből származó jövedelem teljes adóztatása;
 - az elektronikus adóügyi pénztárgépek megfelelő használata és a kapcsolódó adóügyi dokumentumok kiállítása;
 - a gazdasági műveletek pontos és teljes körű nyilvántartása;
 - az adójogszabályokban előírt adóbevallási és adófizetési kötelezettségek betartása.

A monitorozó tevékenységek elsősorban megelőző jellegűek lesznek, de nem zárják ki, hogy jelentős szabályszegés esetén csalásellenes ellenőrzéseket indítsanak és az adójogszabályokban előírt jogi intézkedéseket alkalmazzák.

A Pénzügyi Csalás Elleni Főigazgatóság megerősíti elkötelezettségét az átlátható és kiszámítható fellépés mellett, a tisztességes üzleti környezet támogatása és az állami költségvetés érdekeinek védelme érdekében.

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): • Rendőrség • SMURD (betegekkel kapcsolatos információk)- • Sürgősségi szolgálat: - gyermekeknek • Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal • Prefektúra • Maros megyei RMDSZ • Gyulafehérvári Caritas, otthongondozó szolgálat, 8–16 óra között: • Procardia Egészségügyi Központ - Orvosi rendelők: M. Eminescu u. 3. sz.: - 0265/210-087	- Fizioterápia: Arany János u. 46. sz.: - 0730-545-646 • Optika-Optofarm - 0265/212-304 - 0265/312 436 - 0265/250-120 - 0265/263 351 • Optolens szemsebészet - 0265/263-351 • Dora Optics - 0733-553-976 • DIGI - 0365/400-401 - 0365/400-404 • Áramszolgáltató vállalat - 0800-500-929 - vidék - 0265/929 • Delgaz Grid - 0265/200-928 - 0800/800 928 • Aquaserv: - hideg víz-csatorna - közönségszolgálat	- központ - 0265/208-800 - 08008 208-888 • Fogyasztóvédelmi hivatal - 021-9551 • Vasútállomás - 0265/236-284 • Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119 - 0744-282-710 • Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865 - koporsók, kellékek, - 0745-606-215 - koszorúk - 0745-606-269 - halottszállítás - 0758-047-604
---	---	--

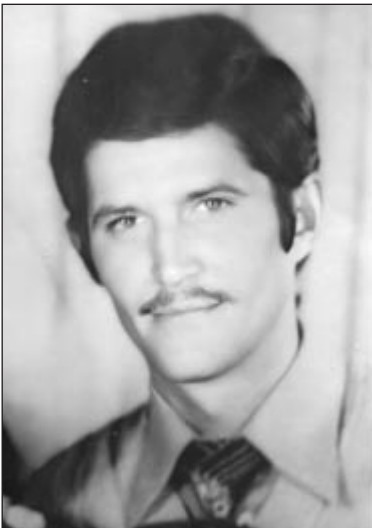
Méltányos reklámdíj fejében
állandó szereplője lehet
a FONTOS TELEFONSZÁMOK
rovatnak.
Várjuk jelentkezését
a 0265/268 854-es telefonon.

A hirdetési rovatban megjelent közlemények,
reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja
a felelősséget!

MEGEMLÉKEZÉS

Rohan az idő, múltak az
évek, de nekünk minden
december egy fájdalmas
emlékezet. Azok, akik ez-
előtt 36 évvel életüket ál-
dozták a forradalomban,
egy igazságosabb, szebb
és jobb jövőért tették ezt.
Fájdalmas szívvel emléke-
zünk 1989. december 21-
ére, amikor a 34 éves
BODONI SÁNDOR
szíve dobogását a gyilkos
golyók örökre elnémítot-
ták, és elragadták közü-
lünk. Emlékét szívünkben
őrizzük.
Felesége és gyermekei
családostul. (27289-I)

Rohan az idő, múltak az
évek, de nekünk minden
december egy fájdalmas
emlékezet.
Soha el nem múló fájdal-
ommal emlékezünk 1989.
december 21-ére, amikor a
32 éves
PAJKA KÁROLYT
a gyilkos golyók elragad-
ták közülünk.
Emlékét szívünkben őriz-
zük.
Felesége, két fia család-
jukkal együtt. (27293-I)

Az élet elmúlik, de az emlékek élnek,
S amíg élünk, őrizzük őket.
Soha el nem múló szeretettel emlékezünk december 20-án
NAGY FERENC
nyárádszentmártoni lakosra
halálának 5. évfordulóján.
Emlékét őrzik szerettei. (-I)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal, de az Úr akaratában megnyugodva tu-
datjuk, hogy a szeretett feleség, nevelőanyja, nagymama,
dédmama, rokon, jó barát és jó szomszéd,
BODÓ MAGDOLNA
életének 83. évében visszatért égi Atyjához.
Drága halottunk földi hamvait 2025. december 22-én 13
órákor helyezzük nyugalomra a marosvásárhelyi római ka-
tolikus temetőben. Emléke legyen áldott, nyugalma csen-
des!
A gyászoló család. (27301-I)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Őszinte hálánkat fejezzük ki mindazoknak, akik fájdalom-
kban osztoztak és velünk együtt búcsúztak, utolsó út-
jára elkísérték szeretett halottunkat,
TAMÁS ANDRÁST.
A gyászoló család. (27281-I)

Spălătorie și detailing auto
Beltrand
autómosó és -kozmetika
– külső-belső tisztítás
– kárpittisztítás, polírozás, viaszozás
Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

rádió
GaGa
Marosvásárhely
Marosvásárhely 88.0
Segesvár 104.3
Szászrégen 94.7
Szováta 102.0
mediotér

**Mi idén nem árat, hanem
SZÍNVONALAT EMELÜNK!**

**Székely
Kalendárium**

**Keresse a lapárosoknál és
az ismertebb könyvesboltokban,
vagy rendelje meg online
a www.magyarlapok.ro oldalon!**

www.facebook.com/SzekelyKalendarium

Áldott karácsonyi ünnepeket kíván
hűséges vásárlóinak, ügyfeleinek,
valamint munkatársainak
a Therezia Kft.

therezia®

A természet szeretetével
és tiszteletével építsünk
fenntartható világot!

Áldott karácsonyt,
boldog új évet kíván
a Waste Powertech Kft.

Legyen zöld a jövőnk!

A Dora Optics és Dora Kórház munkaközössége
Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és
egészségben gazdag Új Évet kíván minden
kedves Népújság Olvasónak!

www.doraoptics.ro

SC OPTICA - OPTOFARM SRL

Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és Boldog Új Évet Kíván!